

ภูมิหลัง

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถานการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์กับชุมชนจึงเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือสนับสนุน และการช่วยเหลือใ้มากที่สุด

การที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ มีเทคนิคการประสานงาน มีความเข้าใจในขอบเขตหน้าที่ของงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างแจ่มชัด การที่ผู้บริหารบางคนไม่สนใจงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญ ที่จะอำนวยผลประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนไป และบางครั้งยังทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการของโรงเรียนได้

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมักจะได้รับความสะดวกใจเล็กน้อยจากผู้บริหารโรงเรียน เพราะวาระระบบการจัดการศึกษาของไทยเรานั้นขึ้นอยู่กับงบประมาณของรัฐบาลที่จะจัดสรรให้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับงบประมาณจากชุมชนโดยตรง จึงทำให้ผู้บริหารบางคนคิดว่าไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับชุมชนก็ได้ ปัญหาต่าง ๆ และความเข้าใจที่ผิด ๆ ต่อกันจึงเกิดขึ้นได้เสมอ หรือผู้บริหารบางคนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากเกินไปทำให้การบริหารงานภายในโรงเรียนล้มเหลวเพราะแบ่งเวลาไม่เป็น และไม่มีหลักในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสความเชื่อถือ และในที่สุดก็ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเช่นเดียวกัน

การศึกษาเป็นกิจกรรมของชีวิต เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพของชีวิตให้สูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน และเครื่องมือที่จะแสวงหาปัจจัยอื่น ๆ อีก เพื่อสนองความต้องการ เช่น ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม ความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและพลังอำนาจแห่งชาติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร ล้วนขึ้นอยู่กับคนในชาติทั้งสิ้น คนในชาติจะมีคุณภาพสูง เป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรม เป็นนักธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ ตลอดจนเป็นทหารที่ชาญฉลาดและแข็งแกร่งได้ก็ด้วยการศึกษาที่ก่อให้เกิดสติปัญญาดี มีร่างกายแข็งแรง มีอารมณ์มั่นคง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ตลอดจนทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรม (พจน์ สะเพียรชัย. 2522 : 3)

ตามนัยดังกล่าวจะเห็นว่า การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์และเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งทางการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างสมบูรณ์ รัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยจึงได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาตลอดมา ดังปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาโดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญอันค้ำชูยิ่งแห่งกิจการของรัฐ" (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. 2520 : 337)

เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปี พ.ศ. 2521 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2520 ให้มีการเคลื่อนไหวอื่น ๆ หลายประการ เช่น คำนึงเศรษฐกิจ สังคม และวิชาการ เป็นต้น เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงได้รับการแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการในปัจจุบัน กรมสามัญศึกษาจึงได้จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ฉบับที่ 2 เมื่อวันที่ 4-8 กันยายน 2521 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากคณะกรรมการและผู้บริหารจากหน่วยงานต่าง ๆ มาพิจารณาเป็นเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2522 ซึ่งได้จัดทำทูลใหญ่ ๆ ดังนี้ ทวนอาคารสถานที่และ

อุปกรณ์ หมวดการบริหารโรงเรียน หมวดการเรียนการสอน หมวดความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา. 2525 : 3 - 4)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 2 ว่าด้วยแนวนโยบายการศึกษาของรัฐ ข้อ 23 ระบุว่า "รัฐพึงระดมเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากรัฐและท้องถิ่น เอกชนและผู้นับมาใช้ในการจัดการศึกษาหาวิธีสรรหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงความเสมอภาคระหว่างท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด" ในหมวดที่ว่าด้วยการบริหารการศึกษา ข้อที่ 48 ระบุว่า "สนับสนุนให้มีการสรรหาผู้ปกครองและตัวแทนประชาชนทั่วไป เข้ามาร่วมการบริหารในท้องถิ่น โดยได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในองค์คณะบุคคล เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารการศึกษาของชาติ และความต่องานอันจำเป็นของท้องถิ่น" และหมวดที่ 7 ว่าด้วย "การระดมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับการทางการศึกษา ข้อความจากแผนการศึกษาแห่งชาติพิจารณาได้ว่า รัฐจะต้องมุ่งที่จะให้บุคคลทุกฝ่ายในชุมชนและท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเสนอความต่องานของสังคมในท้องถิ่นให้มากที่สุด"

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาต่าง ๆ ของการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาการประถมศึกษาสำหรับปี 2525 - 2534 มีดังนี้

1. การจัดบริการการศึกษา และส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
2. จัดบริการสอนซ่อมเสริมค้ำความพร้อมและสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน

ประถมศึกษา

3. ปรับปรุงกระบวนการบริหาร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะเรื่องการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การจัดบริการ และการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. ส่งเสริมการนำนวัตกรรมเหมาะสมในการใช้การพัฒนาคุณภาพ
5. การจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ และเสมอภาคทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ

6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการศึกษา
7. กระจายโอกาสทางการประถมศึกษาให้ทั่วถึง
8. ส่งเสริมการวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัย ตลอดจนการนำผลไปใช้

ในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา

จากนโยบายการพัฒนาการประถมศึกษาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าข้อ 6 ที่ว่า "ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการประถมศึกษา" เป็นการจัดการที่สนองต่อแผนการศึกษาชาติ ในหมวดต่าง ๆ ที่กล่าวมาในเมืองต้น และนโยบายพัฒนาการประถมศึกษาจะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรรู้หลักการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องชุมชน เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนชุมชน ผู้นำชุมชนจึงมีบทบาทอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องขอความร่วมมือและประสานงานกัน เพื่อที่จะปรับปรุงพัฒนาชุมชน โดยการใช้การศึกษาเป็นแกนนำในการพัฒนาประเทศชาติ โรงเรียนต้องพยายามขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในอันที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจ สนใจ และสนับสนุนการศึกษา ซึ่งการที่ชุมชนได้เข้าใจโรงเรียนดีขึ้น ย่อมจะจืดความขัดแย้งระหว่างนโยบายของโรงเรียนกับความคิดเห็นของผู้ปกครองในชุมชนนั้น ทั้งเกิดความเชื่อมั่นโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ชุมชนพร้อมสนับสนุนทางด้านการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ยังครอบคลุมไปถึงระบบการศึกษา และระบบอื่น ๆ ในสังคม ทั้งนี้ให้พิจารณาความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นตัวชี้ เพราะโรงเรียนกับชุมชนจะแยกจากกันไม่ได้จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะถ้าไม่มีชุมชนโรงเรียนก็ตั้งอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีโรงเรียนชุมชนนั้นก็ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ฉะนั้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

เพื่อให้การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 28) ได้วางขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็น 5 ประเภท คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนเข้าร่วม

กิจกรรมของโรงเรียน และการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่ผู้บริหารต้องวางแผน โดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพของแต่ละโรงเรียน เมื่อวางแผนในการดำเนินงานแล้วควรมีการตั้งคณะทำงานขึ้น โดยเริ่มดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ควรมีคุณสมบัติในการประสานงานที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี รับผิดชอบงานสูง และทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน ซึ่งถ้าโรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ผลดีแล้ว โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนทั้งด้านแรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนแม้กระทั่งงบประมาณในการก่อสร้างหรืองบประมาณพัฒนาอื่น ๆ เป็นอย่างดียิ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงสนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการ เป็นไปด้วยดี โดยผลตามที่ตั้งเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ หลายรางวัล จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาระบบการบริหารโรงเรียนกับการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เป็นข้อมูลนำไปสู่การเป็นแบบอย่าง เพื่อที่จะใช้พัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระบบการบริหารโรงเรียนกับการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนกับการวางขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
2. ผู้บริหารการศึกษาระดับโรงเรียน อำเภอ จังหวัด จะได้นำผลการวิจัยเป็นแนวทางพัฒนางานงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการบริหารโรงเรียนแบบ POSDCORB ของ กุลlick และเออร์วิค (Gullick and Urwick. 1937 : 13) 7 ประการ คือ
  - 1.1 การวางแผน (Planning)
  - 1.2 การจัดองค์การ (Organizing)
  - 1.3 การบริหารบุคคล (Staffing)
  - 1.4 การอำนวยการ (Directing)
  - 1.5 การประสานงาน (Coordinating)
  - 1.6 การเสนอรายงาน (Reporting)
  - 1.7 การงบประมาณ (Budgeting)
2. เพื่อศึกษาการใช้กระบวนการบริหารโรงเรียนกับการวางขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 28) 5 ประการ คือ

- 2.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 2.2 การให้บริการแก่ชุมชน
- 2.3 การร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 2.4 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
- 2.5 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก ระหว่างปีการศึกษา 2530 - 2533 จำนวน 33 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

4.1 ตัวแปรต้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ดังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการบริหารกับการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ดังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำแนกได้ดังนี้คือ

4.2.1 กระบวนการบริหารแบบ POSDCORB 7 ขั้นตอน คือ

4.2.1.1 การวางแผน (Planning)

4.2.1.2 การจัดองค์การ (Organizing)

4.2.1.3 การบริหารบุคคล (Staffing)

4.2.1.4 การอำนวยการ (Directing)

4.2.1.5 การประสานงาน (Coordinating)

4.2.1.6 การเสนอรายงาน (Reporting)

4.2.1.7 การงบประมาณ (Budgeting)

4.2.2 ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5 ประการ คือ

- 4.2.2.1 การประชาสัมพันธ์
- 4.2.2.2 การให้บริการแก่ชุมชน
- 4.2.2.3 การร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 4.2.2.4 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
- 4.2.2.5 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงาน

อื่นในท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เกิน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับการประเมินให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เกินในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ระหว่างปีการศึกษา 2530 - 2533
2. โรงเรียนประถมศึกษาที่เกิน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับการประเมินให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เกินระดับอำเภอตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ระหว่างปีการศึกษา 2530 - 2533
3. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน การให้และการรับความช่วยเหลือจากชุมชน ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน
4. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

5. การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้

6. การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้

7. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

8. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

9. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิสัยปฏิบัติและกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติงาน

10. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือเค้าโครงของการบริหารงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือของตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานไว้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะวิธีการทำงานความสัมพันธ์กันตามลำดับแห่งอำนาจหน้าที่

11. การบริหารบุคคล (Staffing) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับงานบุคคลในด้านการมอบหมายความรับผิดชอบในการทำงาน การพัฒนาและรักษาสภาพการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

12. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การดำเนินงานในการตัดสินใจและสั่งการให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะทั่ว ๆ ไป และลักษณะเฉพาะ รวมทั้งการสนับสนุนให้การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

13. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์การหรือสำนักงานใหญ่ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่

มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน แต่ทุกหน่วยงานทำงานประสานกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การหรือหน่วยงานใหญ่ร่วมกัน

14. การเสนอรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชา หรือไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง การเสนอรายงานนี้ทำให้ผู้บังคับบัญชารับความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่น

15. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การบัญชีและความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินโดยรวมคอบและ
วิฤกม

